

Avdelning
Analysavdelningen
Handläggare
Tomas Gustavsson
08-546 086 44
Tomas.gustavsson@uka.se

Datum/ löpnummer 2018-11-27/8

Universitetskanslersämbetets statistiska analyser är en av formerna för att löpande redovisa utvecklingen inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå samt på forskarnivå. Analyserna innefattar även utvecklingen inom personalområdet och högskolans ekonomi.

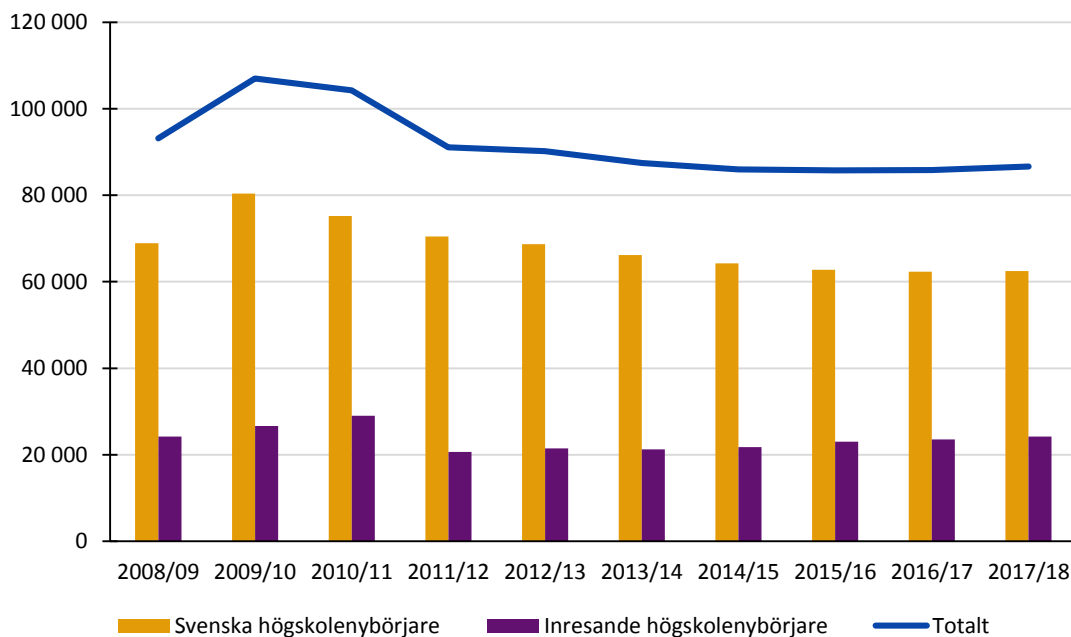
Nybörjare i högskolan 2017/18: Antalet nybörjare i högskolan ökar

Läsåret 2017/18 började 86 650 nya studenter studera vid svenska universitet och högskolor. Det är 800 nybörjare fler än föregående läsår och andra året i rad som antalet högskolenybörjare ökar. Antalet svenska nybörjare ökade med knappt 150 studenter och antalet inresande nybörjare ökade med 650 studenter. Antalet nybörjare på program som leder till en yrkesexamen ökade läsåret 2017/18 jämfört med året innan med 700 studenter medan antalet nybörjare på fristående kurser fortsatte att minska.

I denna analys redovisas statistik över inflödet av nya studenter i högskolan läsåret 2017/18 och preliminära uppgifter för höstterminen 2018. Analysen inkluderar även en internationell jämförelse med ett antal utvalda länder.

Fler högskolenybörjare läsåret 2017/18

De två senaste läsåren har alltså antalet högskolenybörjare ökat något men den långsiktiga trenden är nedåtgående. Från den högsta noteringen (läsåret 2009/10) har antalet högskolenybörjare sjunkit med 19 procent, från 107 000 till 86 650 studenter (figur 1).

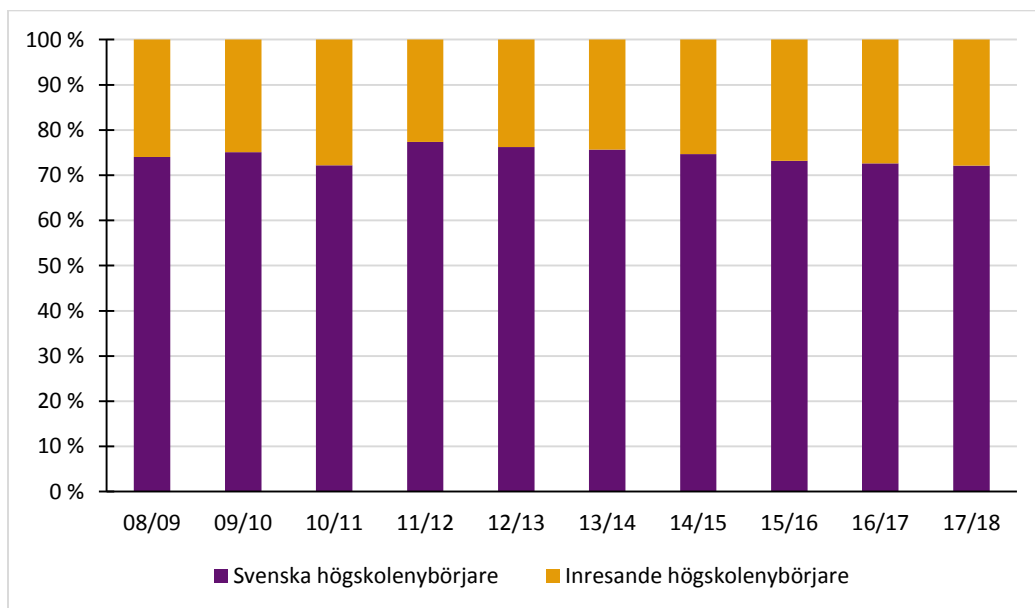
Figur 1. Antalet svenska och inresande högskolenybörjare under perioden 2008/09 - 2017/18.

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

Läsåret 2017/18 är det första gången på åtta läsår som antalet svenska högskolenybjörjare (se definition bilaga 2) ökar, men det är inresande högskolenybjörjare som står för den stora ökningen. Medan antalet svenska högskolenybjörjare ökade med knappt 150 studenter, en ökning på mindre än 1 procent, ökade antalet inresande högskolenybjörjare med 650 studenter. Detta motsvarar en ökning med knappt 3 procent. Preliminära uppgifter för hösten 2018 visar att antalet svenska nybjörjare ökar med knappt 4 procent medan inresande är på samma nivå som hösten 2017.

Att antalet inresande nybjörjare ökar mer än antalet svenska nybjörjare medför att inresande nybjörjare utgör en allt större andel av högskolenybjörjarna. Sedan läsåret 2011/12, då Sverige införde studieavgifter för studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz¹, har andelen inresande nybjörjare ökat för varje år och utgör nu knappt 28 procent av det totala antalet nybjörjarstudenter (figur 2). Detta är en ökning med 5 procentenheter sedan läsåret 2011/12. Andelen inresande nybjörjare är nu på samma nivå som den var innan studieavgifterna infördes. En stor del av de inresande nybjörjarna är dock utbytesstudenter som bara studerar vid svenska lärosäten en kortare tid.² Det betyder att andelen inresande av det totala antalet registrerade studenter är betydligt lägre, knappt 9 procent.

Figur 2. Andel svenska och inresande högskolenybjörjare under perioden 2008/09 - 2017/18.

Antalet kvinnor ökade

Ökningen bland de svenska nybjörjarna stod kvinnorna för medan antalet män fortsatte att minska för åttonde året i rad. Läsåret 2017/18 minskade antalet män med drygt 350 studenter medan antalet kvinnor ökade med 500 studenter i jämförelse med

¹ Förordning (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor

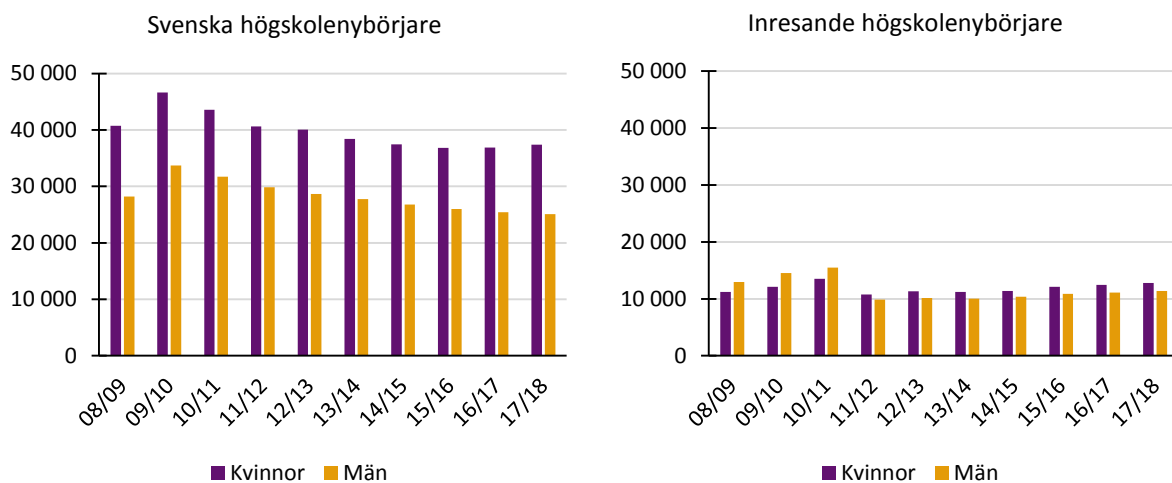
² För mer statistik om antalet utbytesstudenter och så kallade freemover-studenter se *SM - Internationell studentmobilitet i högskolan*, UF 20 SM 1703, SCB

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

föregående läsår. Antalet kvinnor bland nybörjarna var knappt 37 400 medan antalet män var knappt 25 100. Den långsiktiga trenden är nedåtgående för både män och kvinnor, och från rekordåret 2009/10 har antalet kvinnor minskat med 20 procent och männen med 26 procent. Andelen kvinnor bland högskolenybörjarna är dock relativt konstant och de senaste tio åren har andelen kvinnor bland svenska högskolenybörjarna varierat mellan 58 och 60 procent och läsåret 2017/18 var andelen knappt 60 procent.

Antalet inresande nybörjare ökade läsåret 2017/18, både män och kvinnor. Antalet inresande män ökade med knappt 300 studenter till 11 350, medan antalet kvinnor ökade med drygt 350 studenter till 12 800. Detta är en ökning med knappt 3 procent för både kvinnor och män jämfört med föregående läsår. Fram till och med läsåret 2010/11 var det alltid fler inresande män än kvinnor men i samband med att studieavgifterna infördes för studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz sjönk antalet inresande män betydligt mer än antalet kvinnor och sedan dess har kvinnor varit i majoritet bland de inresande nybörjarna (figur 3). Även om antalet inresande nybörjare under senare år har ökat, är antalet fortfarande 5 000 studenter färre än rekordnoteringen 2010/11, alltså året innan studieavgifterna infördes, men andelen av det totala antalet nybörjare är alltså tillbaka på samma nivå som läsåret 2010/11.

Figur 3. Antalet svenska respektive inresande högskolenybörjare under perioden 2008/09–2017/18, fördelat på kvinnor och män.

Nybörjare på fristående kurser fortsätter att minska

Studieprofilerna för svenska respektive inresande högskolenybörjare skiljer sig åt. Bland svenska nybörjare är det vanligast att studera på ett program medan fristående kurser är vanligast för de inresande (på grund av det stora antalet utbytesstudenter). Figur 4 nedan visar det totala antalet svenska respektive inresande nybörjare fördelat på program och fristående kurser de senaste tio läsåren. Diagrammet visar att antalet svenska nybörjare på yrkesexamensprogram fortsatte att öka, medan den långsiktiga trenden med färre svenska

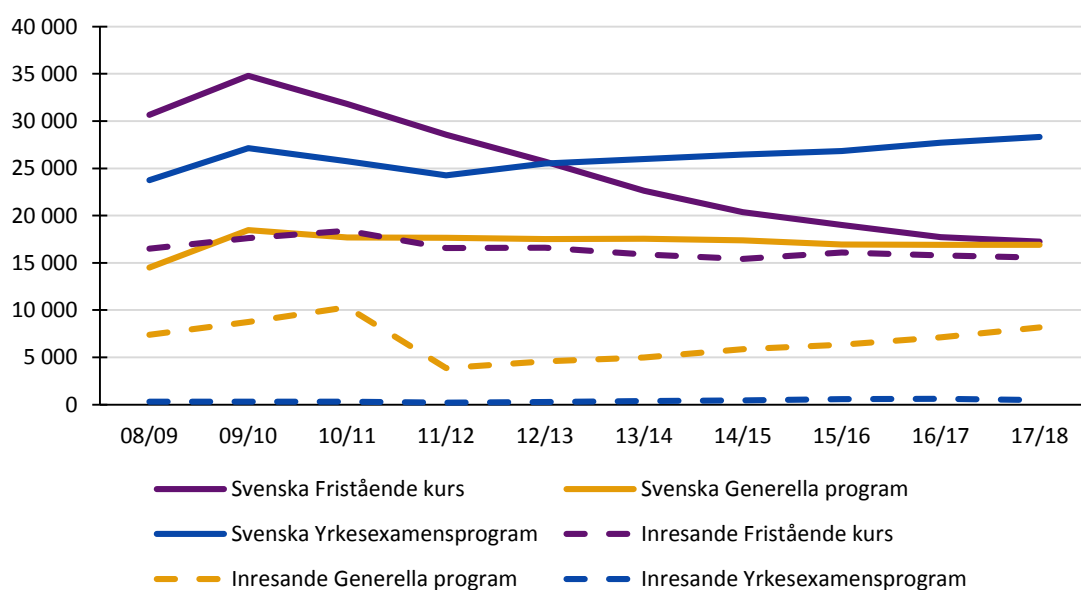
Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

nybörjare på fristående kurser fortsatte. Svenska nybörjare på generella program har varit relativt konstant under flera år. Minskningen av antalet svenska nybörjare på fristående kurser var dock inte lika stor som de föregående läsåren. I jämförelse med läsåret 2016/17 var det drygt 450 färre svenska nybörjare på fristående kurser. Sedan rekordnoteringen läsåret 2009/10 har antalet svenska nybörjare på fristående kurser i stort sett halverats, från 34 800 studenter till 17 250 studenter läsåret 2017/18.

Lsåret 2017/18 påbörjade drygt 28 300 svenska nybörjare sina högskolestudier på ett yrkesexamensprogram, vilket var en ökning med 600 studenter från läsåret innan. Detta var sjätte läsåret i rad som antalet svenska nybörjare på yrkesprogram ökade. Sedan läsåret 2011/12 har antalet nybörjare ökat med knappt 17 procent, från 24 300 till 28 300. Läsåret 2017/18 utgjorde nybörjare på yrkesexamensprogram drygt 45 procent av det totala antalet svenska högskolenybörjare. En bidragande orsak till ökningen är den pågående utbyggnaden av lärar- och vårdutbildningar som inleddes 2015. Antalet svenska nybörjare på program som ger en generell examen har däremot legat stabilt de senaste tre läsåren och för tredje året i rad var antalet svenska nybörjare på generella program 16 900 läsåret 2017/18.

För inresande studenter ser mönstret helt annorlunda ut. Av de 24 200 inresande högskolenybörjarna läsåret 2017/18 läste endast 2 procent, eller knappt 500 studenter, ett yrkesexamensprogram medan 15 550 läste fristående kurser. Detta innebar att nästan varannan nybörjare på fristående kurser var en inresande student det senaste läsåret. Den stora ökningen av inresande högskolenybörjare skedde på generella program, där antalet inresande nybörjare ökade med 1 050 studenter vilket motsvarar en ökning med 15 procent. Efter den drastiska nedgången läsåret 2011/12 i samband med att studieavgifterna infördes har antalet inresande högskolenybörjare på program som leder mot en generell examen mer än dubblerats, från 3 850 till 8 150 studenter.

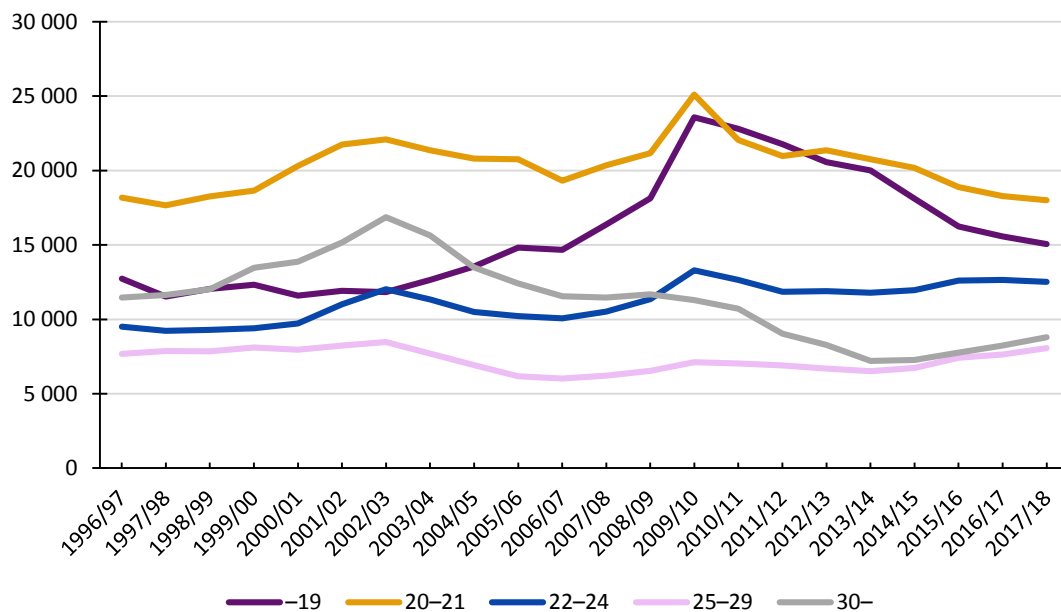
Figur 4. Antalet svenska och inresande högskolenybörjare efter studieform under läsåren 2008/09-2017/18.

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

Färre yngre högskolenyborjare

Under de senaste läsåren har åldersstrukturen bland svenska högskolenyborjare förändrats (figur 5). Antalet nyborjare som är 21 år eller yngre blir färre medan nyborjare som är 25 år eller äldre blir fler. Under läsåret 2017/18 var flest nyborjare i åldern 20-21 år, vilket har varit fallet under 20 av de 22 år som visas i diagrammet. Av det totala antalet svenska nyborjare var 18 000 studenter i denna åldersgrupp. Knappt vart fjärde nyborjare, det vill säga 15 000 studenter, var 19 år eller yngre. Dock har antalet nyborjare i båda dessa yngre åldersgrupper minskat i jämförelse med tidigare läsår medan nyborjarna i åldern 25 år eller äldre har ökat. Konsekvensen har blivit att medianåldern för svenska högskolenyborjare har ökat. Antalet studenter i åldersgruppen 25-29 har ökat med 24 procent på fyra läsår medan antalet studenter som är 30 år eller äldre har ökat med 22 procent under samma period. Vi kan konstatera att minskningen av svenska högskolenyborjare de senaste åren beror på färre 19-21 åringar.

Figur 5. Antalet högskolenyborjare i olika åldrar under läsåren 1996/97-2017/18.

Programnyborjare på yrkesexamensprogram

Antal nyborjare på yrkesexamensprogram ökade

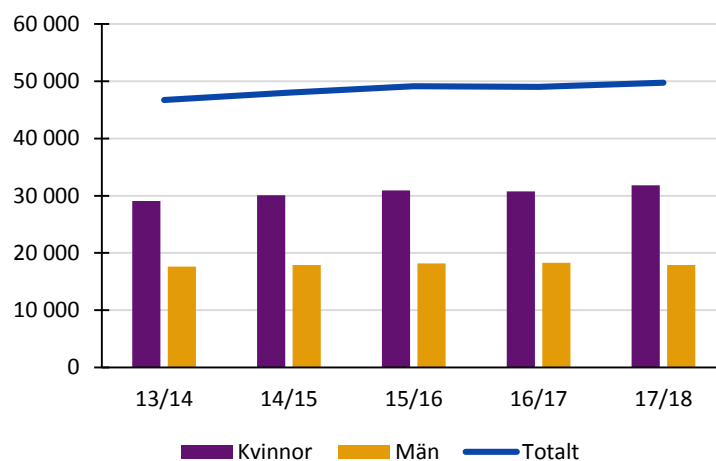
Uppgifterna som presenterats hittills i analysen har rört antalet högskolenyborjare, det vill säga personer som inte tidigare har studerat i högskolan. Fokus ändras nu till att studera det totala antalet nyborjare på program ("programnyborjare"). En programnyborjare kan vara högskolenyborjare, men behöver inte vara det utan kan ha studerat tidigare i högskolan.

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

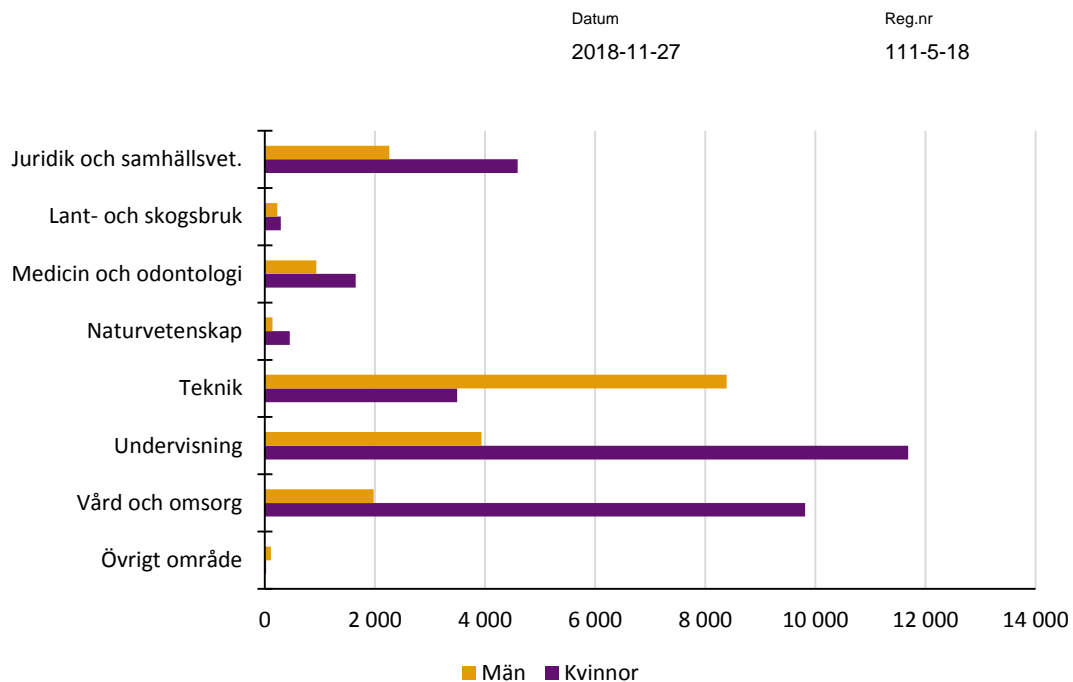
Antalet nybörjare på program som leder till en yrkesexamen uppgick läsåret 2017/18 till drygt 49 700 studenter. Detta var en ökning med 700 studenter jämfört med året innan och en ökning med 3 000 studenter sedan läsåret 2013/14. Antalet kvinnor är fler än män och läsåret 2017/18 var 64 procent kvinnor. Jämfört med läsåret innan ökade antalet kvinnor med 1 100 studenter medan antalet män minskade med knappt 400 studenter. Det är få inresande studenter som är nybörjare på yrkesexamensprogram, läsåret 2017/18 var endast 650 av programnybörjarna inresande studenter vilket utgör endast drygt 1 procent av det totala antalet nybörjare på program mot yrkesexamen. Av de inresande nybörjarna på yrkesexamensprogram läser drygt 35 procent på civilingenjörsprogram.

Preliminära uppgifter för hösten 2018 indikerar att antalet svensk programnybörjare på yrkesexamensprogram ökar jämfört med hösten 2017 medan antalet inresande nybörjare är på samma nivå. I bilaga 1 finns uppgifter om samtliga yrkesexamensprogram det senaste läsåret.

Figur 6. Antalet programnybörjare på yrkesexamensprogram fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2013/14-2017/18

Figur 7 nedan visar inom vilka områden män respektive kvinnor läser yrkesexamensprogram. Inom sex av åtta områden är majoriteten av programnybörjarna kvinnor och endast inom två områden, *Teknik* och *Övrigt område (Officersexamen)*, är majoriteten män. Nästan varannan man, 47 procent, som är programnybörjare inleder sina studier på program inom teknikområdet. Flest kvinnor inleder sina studier på program inom områdena *Undervisning* och *Vård och omsorg*. Drygt 67 procent av kvinnorna som är programnybörjare inleder sina studier på program inom dessa två områden. Om man bortser från området *Övrigt område*, som bara innefattar 131 studenter, är det störst procentuell skillnad mellan könen inom området *Vård och omsorg*. Här är fler än 8 av 10 kvinnor bland programnybörjarna.

Figur 7. Antalet programnybörjare på yrkesexamensprogram fördelat på kvinnor, män och område läsåret 2017/18.

Sedan 2015 har staten tillfört lärosätena extra medel för att bygga ut vissa utbildningar, först och främst vård- och lärarutbildningar. I följande avsnitt ska vi studera utvecklingen av antalet nybörjare på några av dessa program.

Antalet programnybörjare på de största lärarutbildningarna

Sammanlagt hade de olika lärarutbildningarna 15 400 nybörjare läsåret 2017/18, vilket var en liten ökning med knappt 100 studenter jämfört med föregående läsår. Knappt 75 procent av nybörjarna var kvinnor. De tre största programmen inom lärarutbildningen är de som leder till ämneslärarexamen, grundlärarexamen och förskollärarexamen och vi ska nu studera utvecklingen på dessa lite närmare (figur 8). Alla tre programmen har i jämförelse med läsåret 2013/14 vuxit mätt i antal nybörjare, men i jämförelse med läsåret 2016/17 var förändringarna små och alla programmen hade i stort sett lika många nybörjare läsåret 2017/18 som läsåret innan.

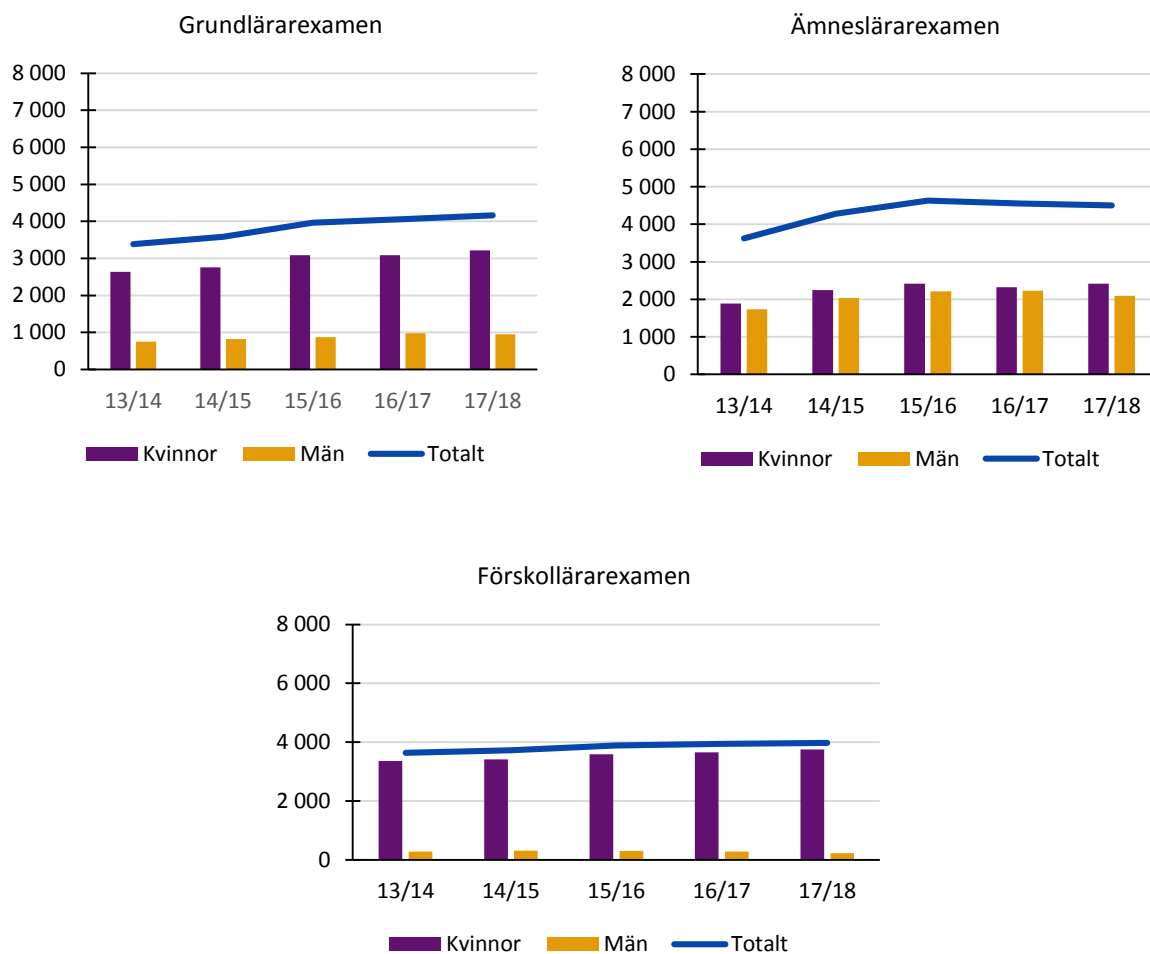
Flest nybörjare var det på ämneslärarprogrammet med drygt 4 500 nybörjare läsåret 2017/18, vilket var en minskning med 50 studenter jämfört med läsåret innan. Av dessa var drygt 46 procent män. För första gången på flera år minskade dock antalet män medan antalet kvinnor ökade och totalt sett var 2 100 nybörjare män och 2 400 nybörjare kvinnor läsåret 2017/18. Nästa lika många programnybörjare var det på program mot grundlärarexamen med 4 150 nybörjare, vilket var en ökning med 100 studenter jämfört med föregående läsår. Medan antalet män minskade ökade antalet kvinnor vilket medför att drygt 77 procent av nybörjarna var kvinnor läsåret 2017/18. Under en fyraårsperiod har antalet män ökat med 200 studenter eller knappt 27 procent och antalet kvinnor har ökat med 600 studenter vilket innebär en ökning med 22 procent.

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

På förskolläraryrket ökade antalet nybörjare läsåret 2017/18 med 50 studenter, från 3 950 till 4 000. Förskolläraryrket har sedan länge en mycket stor andel kvinnor bland nybörjarna och de senaste åren har andelen kvinnor ökat. Läsåret 2017/18 var drygt 94 procent av nybörjarna på förskoleläraryrket kvinnor. Antalet kvinnor har ökat från 3 350 studenter läsåret 2013/14 till 3 750 studenter läsåret 2017/18, vilket innebär en ökning med knappt 12 procent under perioden. Antalet män på förskolläraryrket är således fortsatt få och antalet har minskat under de tre senaste läsåren, från drygt 300 nybörjare läsåret 2014/15 till drygt 200 nybörjare läsåret 2017/18.

Sedan 2015 har staten avsatt medel för motsvarande cirka 1 000 nybörjarplatser på förskolläraryrket, men ökningen i antal nybörjare var alltså marginell jämfört med föregående läsår. Enligt preliminära uppgifter för hösten 2018 minskar antalet nybörjare på program mot ämneslärarexamen och grundlärarexamen något jämfört med hösten 2017, medan antalet nybörjare på program mot förskollärarexamen är i nivå med föregående hösttermin.

Figur 8. Antalet nybörjare på program mot grundlärarexamen, ämneslärarexamen och förskollärarexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2013/14–2017/18.

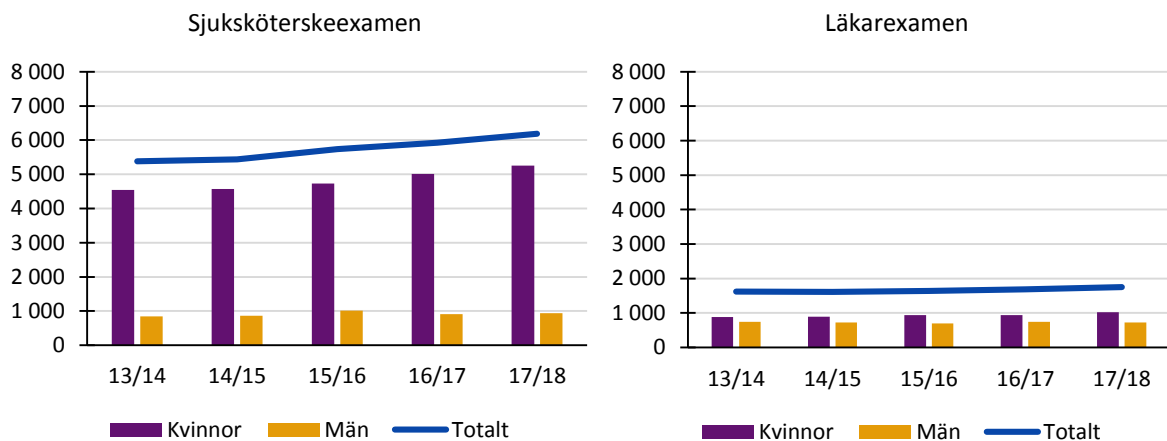
Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

Antalet nybörjare på program mot sjuksköterskeexamen och läkarexamen ökar

Ett av de största yrkesexamensprogrammen är program som leder till en sjuksköterskeexamen med 6 200 nybörjare läsåret 2017/18, endast program mot civilingenjörsexamen var större. Sedan 2015 har staten avsatt medel för motsvarande cirka 700 nybörjarplatser på program mot sjuksköterskeexamen och jämfört med läsåret innan har antalet ökat med drygt 250 nybörjare. Detta motsvarar en ökning med knappt 5 procent. Framförallt var det antalet kvinnor som ökade men även antalet män ökade, om än marginellt. Sedan läsåret 2013/14 har det totala antalet nybörjare ökat med 800 studenter, från 5 400 till 6 200 studenter. Könsfördelningen bland nybörjarna på sjuksköterskeprogram är mycket sned och under de senaste läsåren har färre än en femtedel av nybörjarna varit män. I och med att antalet kvinnor ökade mer än antalet män har snedvridningen blivit ännu större. Läsåret 2017/18 var 85 procent kvinnor.

Antalet nybörjare på program som leder till en läkarexamen är betydligt färre och uppgick läsåret 2017/18 till knappt 1 750 studenter. Det pågår även en mindre utbyggnad av läkarprogrammet men jämfört med läsåret innan var ökningen bara drygt 50 studenter. Antalet män på läkarexamensprogram har legat på en relativt stabil nivå under de senaste läsåren medan antalet kvinnor har ökat med drygt 16 procent sedan läsåret 2013/14 och läsåret 2017/18 var knappt 59 procent av nybörjarna kvinnor. Preliminära uppgifter visar att antalet nybörjare på sjuksköterskeprogram och läkarprogrammet ökar något hösten 2018 i jämförelse med hösten 2017.

Figur 9. Antalet nybörjare på program mot sjuksköterskeexamen och läkarexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåret 2013/14–2017/18.

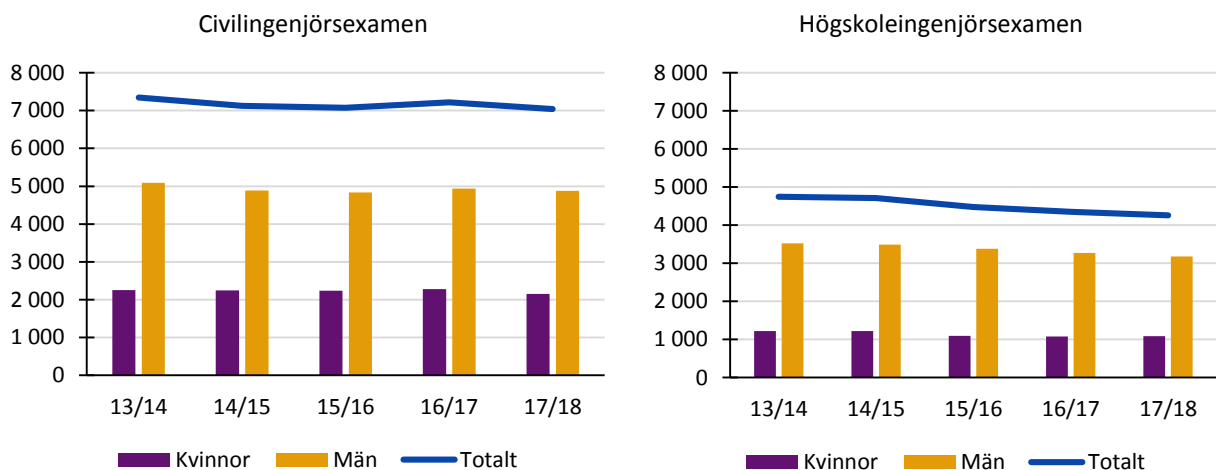
Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

Fler nybörjare på program mot civilingenjörsexamen

Det enskilt största yrkesexamensprogrammet är det som leder till en civilingenjörsexamen. Läsåret 2017/18 var antalet nybörjare 7 050, vilket är en minskning med knappt 200 studenter jämfört med läsåret innan. Antalet nybörjare på civilingenjörsprogram har varit relativt stabilt under de senaste läsåren och legat på drygt 7 000 studenter varje läsår (figur 10). Framförallt var det antalet kvinnor som minskade läsåret 2017/18 men även antalet män minskade lite. Till skillnad från de flesta andra program är det männen som dominerar på civilingenjörsprogrammet och av det totala antalet nybörjare var drygt 69 procent män och andelen män har varit stabil kring dessa nivåer de senaste läsåren.

På program mot högskoleingenjörsexamen har antalet nybörjare minskat för varje år sedan läsåret 2013/14. Läsåret 2017/18 var det drygt 4 250 nybörjare på högskoleingenjörsprogram, vilket var en minskning med 100 studenter jämfört med läsåret innan. Sedan läsåret 2013/14 har antalet nybörjare minskat med knappt 500 studenter vilket motsvarar en nedgång på drygt 10 procent. Både män och kvinnor har minskat i antal även om minskningen procentuellt har varit större bland kvinnor. Andelen kvinnor på program mot högskoleingenjörsexamen har legat på 25 procent under de senaste läsåren. Enligt preliminära uppgifter för hösten 2018 ökar antalet nybörjare på civilingenjörsexamensprogram med knappt 4 procent, medan antalet nybörjare på program mot högskoleingenjörsexamen är på samma nivå som hösten 2017.

Figur 10. Antalet nybörjare på program mot civilingenjörsexamen och högskoleingenjörsexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2013/14–2017/18.

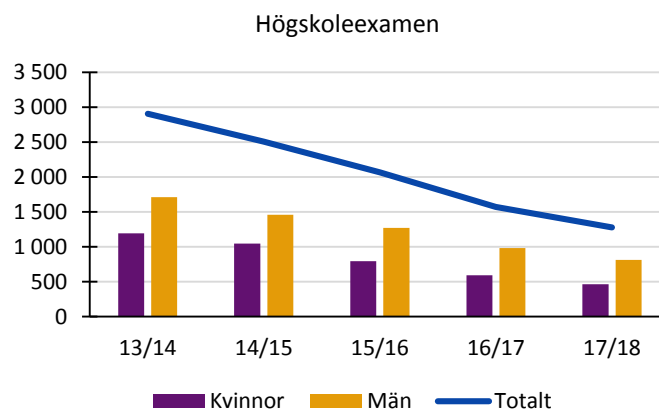
Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

Programnybörjare på generella program

Färre nybörjare på generella program på grundnivå

Fokus ändras nu till programnybörjare på generella program. Av de generella programmen är program mot den tvååriga högskoleexamen det minsta och antalet nybörjare har sjunkit under flera år. Läsåret 2013/14 var antalet nybörjare 2 900 medan antalet nybörjare läsåret 2017/18 var knappt 1 300 nybörjare, en nedgång på 56 procent. Antalet kvinnor har minskat med knappt 61 procent och män med knappt 53 procent. Andelen män på program mot högskoleexamen var knappt 64 procent. Lsåret 2017/18 var färre än 100 av nybörjarna på program mot högskoleexamen inresande studenter.

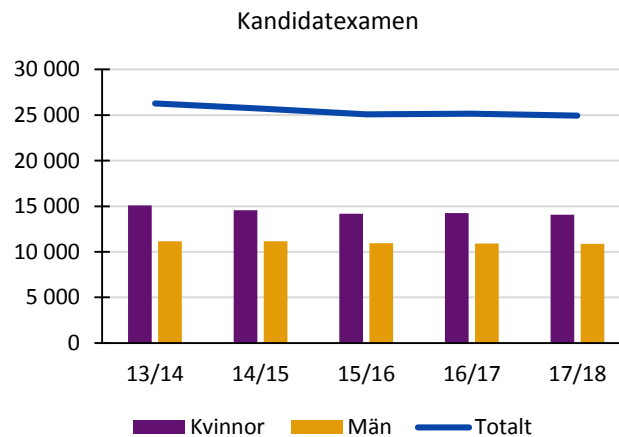
Figur 11. Antalet nybörjare på program mot den tvååriga högskoleexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2013/14-2017/18.

Program mot kandidatexamen har flest nybörjare av de generella programmen men de senaste läsåren har antalet nybörjare minskat. Lsåret 2017/18 var antalet knappt 24 950 vilket var en minskning med drygt 200 studenter i jämförelse med läsåret innan och en minskning med drygt 1 350 studenter jämfört med 2013/14. Detta motsvarar en minskning på 5 procent. Både män och kvinnor har minskat i antal men minskningen är större bland kvinnor. Under de senaste fyra läsåren har antalet kvinnor minskat med knappt 7 procent och antalet män med knappt 3 procent. Könsfördelningen är relativt jämn med 56 procent kvinnor och 44 procent män.

Andelen inresande nybörjare på program mot kandidatexamen var drygt 4 procent, eller drygt 1 050 studenter, vilket var i nivå med föregående läsår. Preliminära uppgifter för hösten 2018 visar att antalet nybörjare på högskoleexamensprogram ökar medan antalet nybörjare på kandidatexamensprogram minskar jämfört med hösten 2017.

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

Figur 12. Antalet nybörjare på program mot kandidatexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2013/14-2017/18.

Fler nybörjare på generella program på avancerad nivå

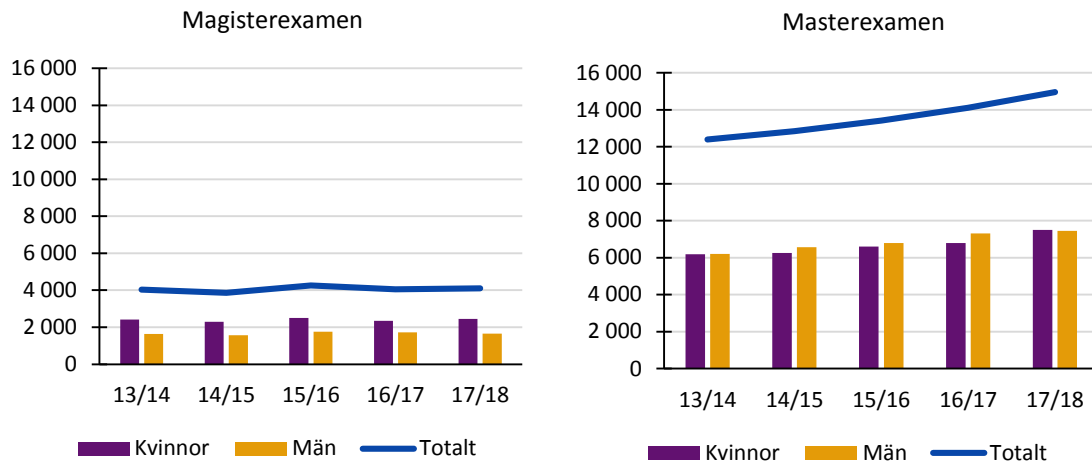
Av de generella programmen på avancerad nivå har masterexamensprogram betydligt fler nybörjare än program mot magisterexamen. Antalet nybörjare på magisterprogram var 4 100 medan masterprogram hade 14 950 nybörjare. I jämförelse med föregående läsår var antalet nybörjare på magisterprogram i stort sätt oförändrat och har varit så under de senaste fem läsåren, runt 4 000 studenter. Det är något fler kvinnor än män som är nybörjare på program mot magisterexamen och andelarna har varit relativt stabila under de senaste läsåren. Läsåret 2017/18 var andelen kvinnor 60 procent och andelen män 40 procent.

Program mot masterexamen är det generella program som har vuxit mest de senaste läsåren mätt i antal nybörjare. Jämfört med läsåret innan ökade antalet nybörjare med 850 studenter vilket motsvarar en ökning på 6 procent. Det kan jämföras med 12 400 nybörjare 2013/14, vilket innebär en ökning med 21 procent sedan dess. Framförallt är det antalet kvinnor som ökat, särskilt det senaste läsåret. Medan antalet män ökade med 150 studenter ökade antalet kvinnor med 700 studenter och för första gången sedan läsåret 2012/13 är kvinnorna fler än männen även om skillnaden är marginell.

Till skillnad från nybörjarna på grundnivå är andelen inresande studenter stor på avancerad nivå. Antalet inresande nybörjare på magisterprogram var knappt 1 700, vilket innebär att knappt 41 procent av nybörjarna var inresande studenter läsåret 2017/18. Detta är 3 procentenheter mer än läsåret innan. Även på masterprogram har andelen inresande nybörjare ökat, från 40 procent förra läsåret till drygt 43 procent läsåret 2017/18. Antalet inresande nybörjare på masterprogram var 6 500 läsåret 2017/18. Enligt preliminära uppgifter för hösten 2018 minskar antalet nybörjare på program mot magisterexamen medan antalet nybörjare på program mot masterexamen ökar.

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

Figur 13. Antalet nybörjare på program mot magisterexamen och mot masterexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2013/14-2017/18.

Nybörjarnas studieinriktning på generella program

Det finns vissa skillnader på generella program på grundnivå och avancerad nivå gällande studieinriktning samt mellan män och kvinnor. I figur 14 presenteras uppgifter för nybörjarnas studieinriktning på program mot högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen respektive masterexamen, fördelade på kvinnor och män läsåret 2017/18.

Som påvisats tidigare i analysen har antalet nybörjare på program mot högskoleexamen minskat kraftigt under de senaste åren och inom två inriktningar, *Lant- och skogsbruk samt djursjukvård* och *Hälso- och sjukvård samt social omsorg*, var det inga programnybörjare alls läsåret 2017/18. Det överlägset vanligaste området för både män och kvinnor var *Teknik och tillverkning*, mer än hälften av både männen och kvinnorna läste inom detta område. För både kvinnor och män var området *Naturvetenskap, matematik och data* det näst vanligaste området.

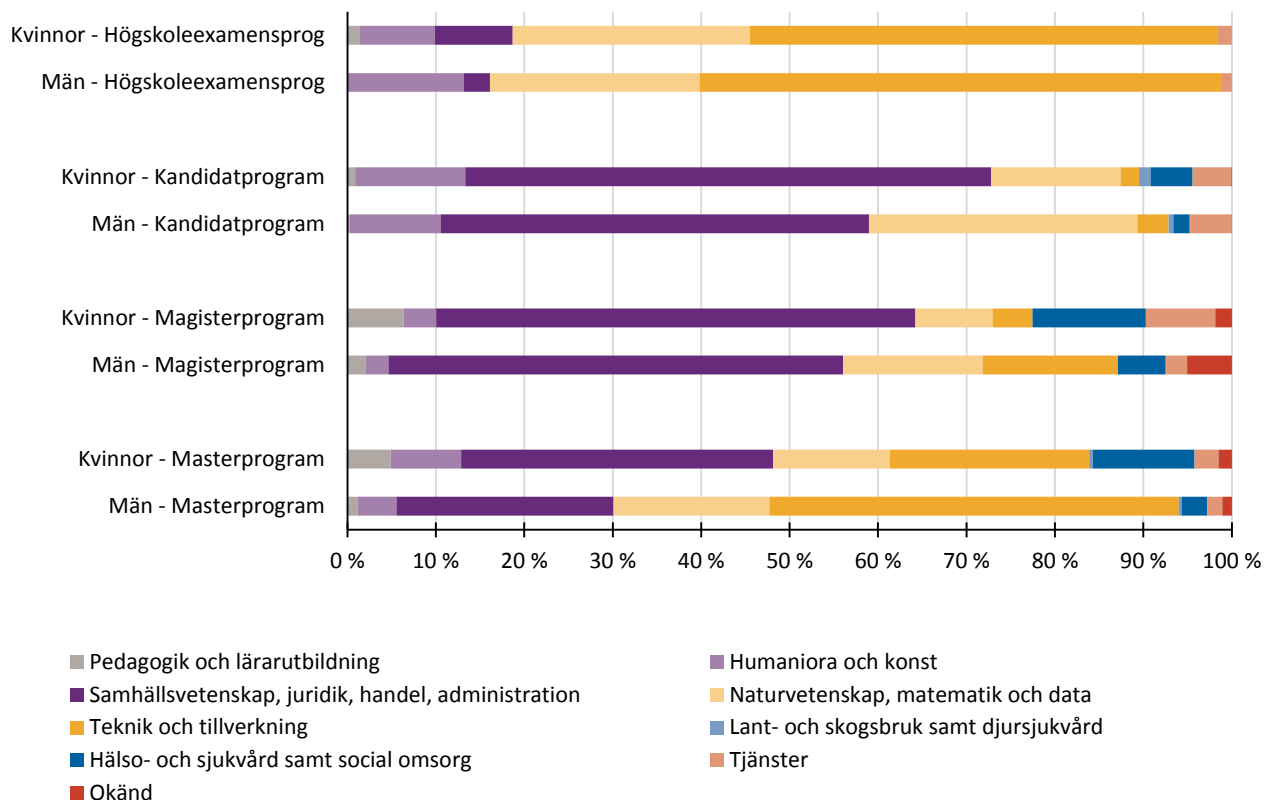
På program mot en kandidatexamen är det vanligaste området *Samhällsvetenskap, juridik, handel och administration* för både män och kvinnor. Nästan 60 procent av kvinnorna och nästan hälften av männen studerar inom detta område. Området *Naturvetenskap, matematik och data* är det näst vanligaste bland både män och kvinnor. Nästan lika stort bland kvinnor är *Humaniora och konst*.

Även på program mot en magisterexamen är *Samhällsvetenskap, juridik, handel och administration* det vanligaste området både bland män och kvinnor. Bland kvinnor är *Hälso- och sjukvård samt social omsorg* det näst vanligaste området. Bland män är områdena *Naturvetenskap, matematik och data* samt *teknik och tillverkning* de näst vanligaste områdena.

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

På program mot masterexamen är det områdena *Teknik och tillverkning*, *Samhällsvetenskap, juridik, handel och administration* samt *Naturvetenskap, matematik och data* som är vanligast. Av männen läste närmare 9 av 10 inom något av dessa tre områden, men *Teknik och tillverkning* var vanligast. Dessa tre områden är vanligast bland kvinnorna också, om än inte lika tydligt. En dryg tredjedel av kvinnorna läser *Samhällsvetenskap, juridik, handel och administration*. Näst vanligast bland kvinnorna är området *Teknik och tillverkning*.

Figur 14. Andelen nybörjare på program mot högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen respektive masterexamen fördelat på kvinnor, män och område läsåret 2017/18.

Nybörjare i högskolan i ett internationellt perspektiv

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) och Statistiska centralbyrån rapporterar årligen uppgifter till Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Uppgifterna publiceras bland annat i Education at a Glance (EAG)³, en omfattande publikation som analyserar och jämför utbildningssystem i medlemsländerna med hjälp av indikatorer. Den senaste publiceringen var i september 2018 och de siffror som presenteras i detta avsnitt avser läsåret 2015/16. Vi har valt att jämföra förhållandet i

³ OECD (2018), Education at a Glance 2018: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris.

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

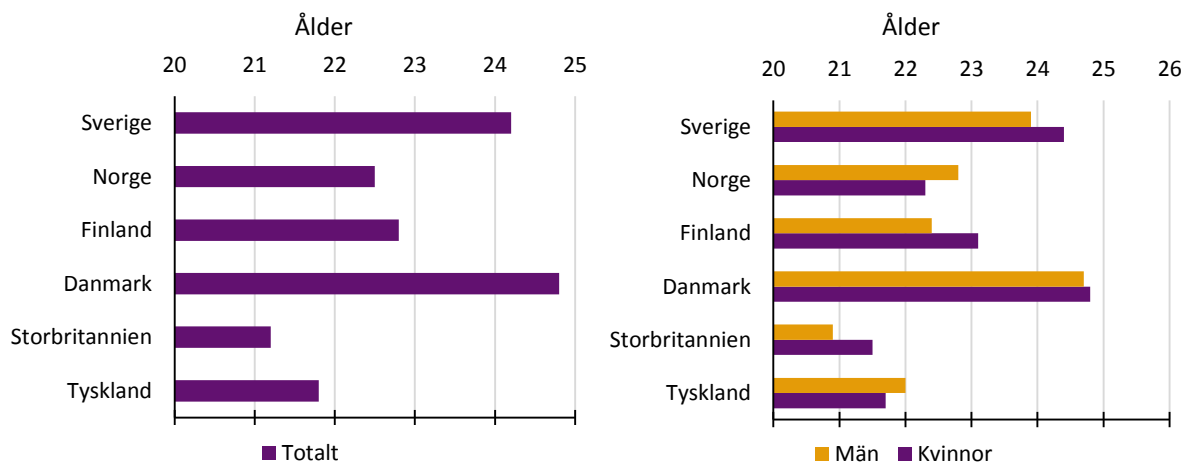
Sverige med de nordiska länderna Norge, Finland och Danmark samt de två större länderna Tyskland och Storbritannien.

Klassificeringarna som används i den internationella respektive i den svenska statistiken om högskoleutbildning skiljer sig till viss del åt och är därmed inte helt jämförbara. I EAG finns inte samma nivåindelningar som används i tidigare avsnitt i denna analys, istället används den internationella klassificeringen av utbildningar som benämns *International Standard Classification of Education (ISCED)*. Klassificeringen innebär att högskoleutbildning och annan minst två års eftergymnasial utbildning är placerad på någon av nivåerna 5-8, vilket motsvarar svensk högskoleutbildning och minst två års utbildning inom ramen för yrkeshögskolan. Siffrorna i detta avsnitt ska bara användas för att jämföra Sverige med andra OECD-länder och ska inte jämföras med uppgifterna i tidigare avsnitt av analysen.

Högst andel kvinnor i Sverige jämfört med övriga länder

Den genomsnittliga åldern för nybörjare i eftergymnasial utbildning läsåret 2015/16 var i Sverige 24,2 år enligt siffrorna som presenteras i EAG. I jämförelsen nedan är det bara Danmark som har en högre genomsnittsålder medan övriga länder har en lägre genomsnittsålder, med Storbritannien som lägst med 21,2 år. I Sverige, Finland, Danmark och Storbritannien har kvinnorna en högre genomsnittsålder i jämförelse med männen medan det omvända gäller för Tyskland och Norge. Jämfört med Tyskland och Storbritannien har de nordiska länderna en högre genomsnittsålder bland nybörjarna.

Det kan finnas flera orsaker till varför genomsnittsåldern skiljer sig mellan länderna. Enligt EAG avslutas den gymnasiala utbildningen tidigare i Storbritannien än i övriga länder som jämförts, vilket innebär att studenterna kan inleda den eftergymnasiala utbildningen vid yngre ålder och därmed ha en lägre genomsnittsålder som grupp. Andra orsaker till skillnaderna i genomsnittsålder kan vara olika möjligheter att påbörja studier vid högre åldrar, antagningskapaciteten på lärosäten samt möjligheter att få arbete med eller utan en eftergymnasial utbildning.

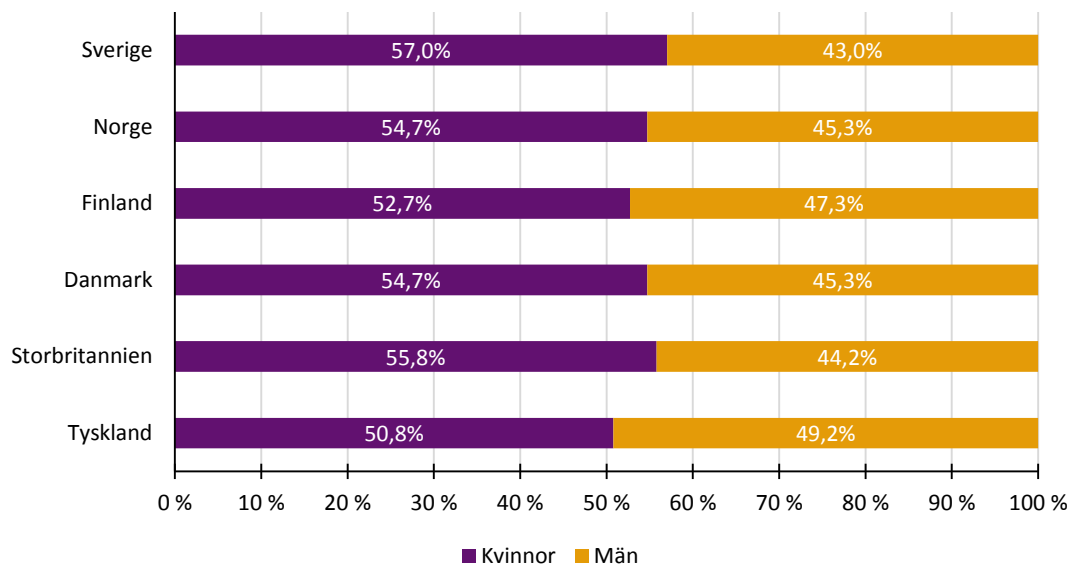

Figur 15. Genomsnittlig ålder för nybörjare i Sverige, Norge, Finland, Danmark, Tyskland och Storbritannien fördelade på totalt samt kvinnor och män läsåret 2015/16. Källa: OECD.stat

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

Sverige är det land som har högst andel kvinnor av nybörjarna, 57 procent av nybörjarna är kvinnor. Detta är en något högre andel än i Storbritannien, Danmark och Norge samt betydligt högre än Finland och Tyskland. I alla länder som är med i jämförelsen är majoriteten av nybörjarna kvinnor. Minst skillnad mellan män och kvinnor är det i Tyskland.

Figur 16. Andelen kvinnor och män bland nybörjarna i Sverige, Norge, Finland, Danmark, Tyskland och Storbritannien läsåret 2015/16. Källa: OECD.stat

Stora skillnader i studieinriktning mellan länderna

I EAG klassificeras inriktning på utbildning utifrån Fields of Education and Training vilket här har översatts till motsvarande SUN⁴ huvudinriktning. Ländernas utbildningssystem är väldigt olika och länderna kan klassificera likvärdig utbildning på olika sätt även när det gäller inriktning, vilket påverkar jämförelsen nedan.⁵

Skillnaderna mellan länderna vad gäller nybörjarnas studieinriktning är relativt stora och det är samtidigt svårt att se några tydliga mönster. I fyra av sex länder är *Handel, administration och juridik* det största området, men i Sverige är *Teknik, tillverkning och konstruktion* det största området och i Finland är *Hälso- och sjukvård* det största området. Störst andel har området *Handel, administration och juridik* i Danmark och Tyskland, med knappt 30 respektive 24 procent nybörjare inom detta område. I Sverige är andelen däremot bara knappt 15 procent, medan andelen för det största området *Teknik*,

⁴ SUN står för Svensk utbildningsnomenklatur och är ett system för klassificering av utbildning.

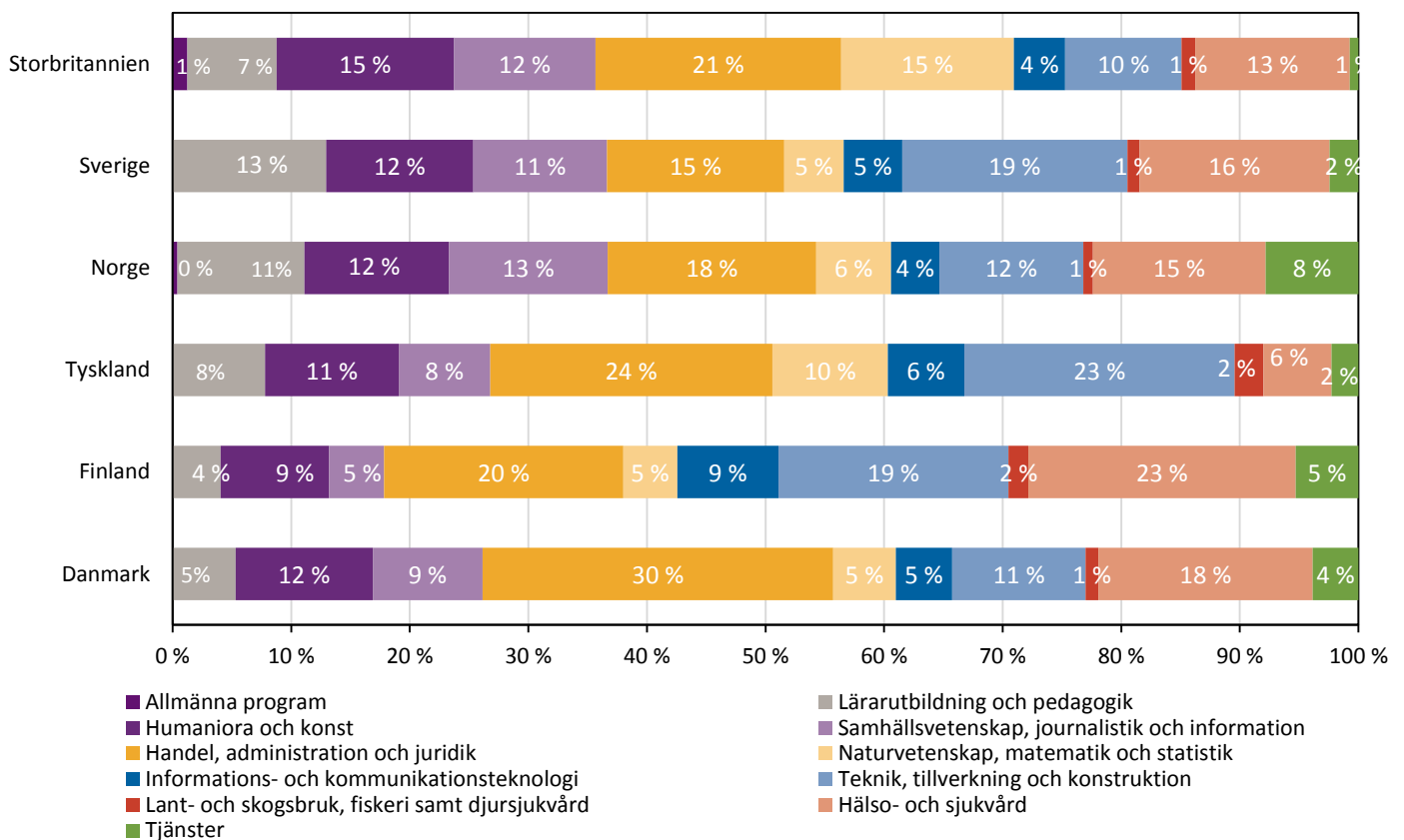
⁵ För mer information om skillnaderna mellan ländernas utbildningssystem, se OECD (2018), Education at a Glance 2018: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris.

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

tillverkning och konstruktion är 19 procent. I Sverige är *Hälso- och sjukvård* det näst största området.

Inom området *Hälso- och sjukvård* är det stor skillnad mellan länderna. I Finland läser knappt 23 procent av nybörjarna inom detta område medan endast 6 procent av nybörjarna i Tyskland gör det. Nästa lika stort spann är det inom området *Teknik, tillverkning och konstruktion* där andelen i Tyskland är knappt 23 procent medan andelen i Storbritannien är knappt 10 procent. Förutom *Allmänna program*, som endast finns i Norge och Storbritannien och där har små andelar, är *Lant- och skogsbruk, fiskeri samt djursjukvård* det minsta området och också det område där skillnaden mellan länderna är minst. Inom *Lärarutbildning och pedagogik* har Sverige den största andelen nybörjare bland de länder som jämförs och särskilt i jämförelse med Finland och Danmark är skillnaden stor.

Figur 17. Andelen nybörjare fördelat på studieinriktning för Sverige, Norge, Finland, Danmark, Tyskland och Storbritannien läsåret 2015/16. Källa: OECD.stat

Datum
2018-11-27

 Reg.nr
111-5-18

Bilaga 1: Nybörjare på program läsåret 2017/18. "Förändring" avser förändringen i procent jämfört med föregående läsår. "Förändring hösten 2018" avser en jämförelse mellan preliminära uppgifter för hösten 2018 med hösten 2017 och ger en indikation på utvecklingen för läsåret 2018/19.

Program mot	Antal	Förändring	Könsfördelning		Andel Inresande	Andel högskole-nybörjare	Median-ålder	Förändring hösten 2018
			Kvinnor	Män				
Yrkesexamen, totalt	49 725		64%	36%	1 %	58%	23	0 %
Agronomexamen	146	-1 %	72%	28%	1%	66%	22	1 %
Apotekarexamen	296	3 %	74%	26%	1%	74%	21	-4 %
Arbetssterapeutexamen	507	1 %	82%	18%	1%	61%	25	2 %
Arkitektexamen	356	-9 %	61%	39%	1%	46%	23	9 %
Audionomexamen	115	-17 %	74%	26%	1%	46%	26	17 %
Barnmorskeexamen	352	15 %	99%	1%	0%	1%	31	-15 %
Biomedicinsk analytikerexamen	526	-1 %	75%	25%	1%	63%	22	2 %
Brandingenjörsexamen	82	-4 %	30%	70%	0%	68%	21	3 %
Civilekonomexamen	1 433	3 %	46%	54%	1%	76%	21	-2 %
Civilingenjörsexamen	7 038	3 %	31%	69%	3%	75%	21	-3 %
Dietistexamen	112	-4 %	81%	19%	4%	51%	24	-7 %
Folkhögskolläraryrkesexamen	49	16 %	71%	29%	2%	6%	36	8 %
Fysioterapeutexamen	687	-1 %	62%	38%	0%	51%	24	2 %
Förskolläraryrkesexamen	3 978	-1 %	94%	6%	0%	72%	26	-1 %
Grundläraryrkesexamen	4 166	-3 %	77%	23%	1%	66%	24	5 %
Hortonomexamen	19	-58 %	53%	47%	5%	37%	23	150 %
Högskoleingenjörsexamen	4 262	2 %	25%	75%	1%	68%	22	-2 %
Juristexamen	1 859	-9 %	63%	37%	2%	53%	21	10 %
Jägmästarexamen	67	16 %	30%	70%	0%	70%	21	-15 %
Landskapsarkitektexamen	118	-6 %	81%	19%	0%	35%	23	6 %
Landskapsingenjörsexamen	50	-4 %	58%	42%	0%	40%	25	4 %
Lantmästarexamen	50	4 %	44%	56%	0%	86%	24	-4 %
Logopedexamen	185	8 %	89%	11%	9%	55%	22	-8 %
Läkarexamen	1 747	-4 %	59%	41%	3%	51%	21	-1 %
Läraryrkesexamen	943	1 %	66%	34%	2%	31%	43	-5 %
Officersexamen	131	0 %	18%	82%	0%	59%	25	11 %
Optikerexamen	101	-16 %	79%	21%	1%	63%	24	17 %
Ortopedingenjörsexamen	41	-12 %	76%	24%	27%	73%	22	0 %
Psykologexamen	765	-1 %	66%	34%	2%	32%	25	-3 %
Psykiaterexamen	255	-46 %	81%	19%	0%	3%	44	13 %
Receptarieexamen	303	19 %	79%	21%	1%	65%	23	-20 %
Röntgensjuksköterskeexamen	296	-5 %	74%	26%	1%	55%	27	11 %
Sjukhusfysikerexamen	61	-10 %	49%	51%	7%	61%	21	20 %
Sjuksköterskeexamen	6 189	-4 %	85%	15%	0%	69%	24	5 %
Sjöingenjörsexamen	71	1 %	6%	94%	0%	76%	23	-3 %
Sjökaptenexamen	87	40 %	14%	86%	2%	68%	23	-28 %
Skogsmästarexamen	45	7 %	13%	87%	0%	87%	23	-6 %
Skogsteknikerexamen	19	100 %	21%	79%	0%	89%	24	-
Socionomexamen	2 808	-6 %	81%	19%	0%	58%	23	-2 %
Specialistsjuksköterskeexamen	2 453	-9 %	87%	13%	0%	1%	34	6 %
Specialläraryrkesexamen	576	-5 %	94%	6%	0%	0%	44	9 %
Specialpedagogexamen	634	6 %	93%	7%	0%	0%	42	-6 %
Studie- och yrkesvägledarexamen	263	13 %	85%	15%	1%	36%	29	-13 %
Tandhygienistexamen	220	-4 %	85%	15%	0%	65%	24	3 %
Tandläkarexamen	403	-5 %	67%	33%	2%	57%	22	10 %
Tandteknikerexamen	70	7 %	83%	17%	6%	66%	24	-3 %
Veterinärexamen	101	-1 %	86%	14%	4%	56%	21	4 %
Yrkesläraryrkesexamen	599	0 %	61%	39%	0%	49%	41	-3 %
Ämnesläraryrkesexamen	4 502	1 %	54%	46%	2%	46%	25	-1 %
Generell examen								
Högskoleexamen	1 279	-19 %	37%	63%	3 %	*	*	-19 %
Kandidatexamen	24 925	-1 %	56%	44%	4 %	*	*	0 %
Magisterexamen	4 110	1 %	60%	40%	41 %	*	*	3 %
Masterexamen	14 960	6 %	50%	50%	43 %	*	*	6 %

*uppgift saknas

Datum
2018-11-27

Reg.nr
111-5-18

Bilaga 2 – Information om uppgifterna samt begrepp

Högskolenybörjare

Högskolenybörjare avser studenter som för första gången registrerats i högre utbildning. En person som återkommer till studier räknas inte som högskolenybörjare och en person som avbrutit studierna tidigt inkluderas inte heller. *Svenska högskolenybörjare* är ett brett begrepp som här inkluderar alla högskolenybörjare som inte har kunnat identifieras som inresande i Universitets- och högskoleregistret.

Inresande student

Gruppen inresande studenter består av utbytesstudenter som deltar i ett utbytesprogram vid svenska universitet och högskolor samt studenter som anordnar sina studier i Sverige på egen hand, så kallade freemover-studenter. Med freemover-studenter avses:

- Personer som beviljats uppehållstillstånd för studier och där beslutet om uppehållstillstånd är fattat mindre än två år innan studierna påbörjades.
- Utrikes födda som invandrat mindre än sex månader före studiestarten.
- Övriga personer som saknar uppgift om svenskt personnummer i högskolornas studieadministrativa system.

I gruppen inresande studenter ingår även studenter som läser på distans från annat land. En inresande student kan ha läst på högskola i ett annat land innan studierna i Sverige.

Programnybörjare eller nybörjare på program

Med *programnybörjare* avses en student som för första gången är registrerad på ett specifikt program. Personen behöver inte vara högskolenybörjare, men kan vara det. I denna analys sker nettoräkning på varje program. Summeringen kan medföra att studenter dubbelräknas eftersom de kan vara registrerade på mer än ett program samtidigt. "Yrkesexamen, total" som presenteras i bilaga 1, är nettoräknad på denna nivå.

Preliminära uppgifter

De preliminära uppgifterna för höstterminerna avser personer som registrerat sig senast i mitten på oktober. Personer som registrerat sig senare är inte inkluderade i de preliminära uppgifterna, men täcks in i läsårsuppgifterna. Personer som avbrutit studierna tidigt kan, beroende på lärosätens rutiner kring avregistrering, vara inkluderade i de preliminära uppgifterna. Om dessa personer avregistrerats ingår de inte i läsårsuppgifterna.

För några program varierar andelen som antas på hösten respektive på våren mellan åren och då kan de preliminära uppgifterna vara missvisande. Även uppgifter för program som det skett satsningar kring kan vara missvisande